

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Episcopus

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

† Cognitio enfalorum, & enfalmatorum pertinet ad Inquisitores. Vide verb. *Inquisitorum*, num. 73.

Et an in dubio, cuius virtute operetur, adhiberi possit

2. De enfalmo docet Sanchez, *summ. t. 1. lib. 2. cap. 40. n. 44.* quod si dubium sit, an operetur virtute divina, vel diabolica, nisi maxima enfalmatoris sanctitas, vel alia urgentissima ratio suadeat, à Deo provenire, censendum potius superstitiosum, & à dæmone quam à Deo, etiam si verba in eo contenta sint facta: quia quotiescumque res adhibita non potest effectum naturaliter producere, est superstitio, & pertinet ad tacitum pactum cum dæmone. Secus verò, si dubium sit, an aliquis effectus pendeat à causa naturali, eo quia vires naturæ videatur excedere. Nam cum multæ agentium naturalium vires nos lateant, non est, cur ad malos Angelos facile confugiamus. Sed Moura *opuscul. 1. de enfal. & incant. sect. 2. cap. 16. 17. & 18.* in hac re tria docet. Primum non licere uti enfalmo, de quo intellectus prudenter dubitat, an operetur virtute divina, naturali, vel diabolica. Secundum, nec id licere, in gravi necessitate. Tertium, nec juvare profectionem, si dæmonum non subest. Sed circa hoc tertium Lessius *lib. 2. c. 44. dub. 6. n. 46.* contrarium sent. *part. 4. tr. 3. resol. 43.*

Enfalmus contra pestem qui incipit (Cruce Christi) est superstitiosus.

3. Nota hic cum Moura, *ubi supra c. 13. num. 25.* suspectum esse illum enfalmum, quem ut præsentissimum contra pestem, tradidisse dicunt magnæ sanctitatis Gregorij Archiepiscopi, unum ex Patribus Concilii Tridentini DD. Cardinalibus Concilii Præsidentibus anno 1546. incipientem, *Cruce Christi salva me*, &c. Eūque tamquam superstitiosum damnat Marchinus *de peste in problem. problemat. 33. fol. 44.* traditque sic declarasse Sacre Congregationem. Nam illa littera marginalis cur ponitur, cum quidquid illa innuit, exprimit versus illi respondens? Deinde, cur exarandus in membrana? Cur ad brachium appendi debet potius, quam ad collum? Cur recitari debet sine Missa, & non alias? Vide citatum Marchinum, *part. 4. tract. 3. resol. 62.*

E P I S C O P V S.

Vide verb. *Index Ecclesiasticus.*

1. EPISCOPUS est superior Cardinali, quoad ordinem, non tamen quoad dignitatem, ut diximus verb. *Cardinalatus n. 1.*

Episcopus Cardinali superior in ordine.

2. Quamvis à multis recentioribus, quos citat Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 61. num. 3.* asseratur, Episcopum posse in sua Ecclesia, vel propria Diocesi, quidquid Pontifex in universali Ecclesia, ubi aliquid non sit à Pontifice reservatum: tamen non videtur ita absolute admittenda hæc opinio: nam ut rectè observat P. Amicus *tom. 5. de iustit. disp. 4. num. 56.* & alii, & patet experientia, multa sunt, in quibus Episcopi non possunt ex vi ordinariæ potestatis dispensare, etiam si eorum dispensatio expressè eis prohibita non sit. Et idè communis, & recepta sententia est Episcopos non posse ex vi suæ potestatis ordinariæ, utpotè inferior dispensare in rebus Pontificiis, nisi expressè vel tacite hoc eis fuerit concessum. In quibus verò casibus possit inferior vi suæ ordinariæ potestatis dispensare in lege superioris, optimè declarat Cajetan. *t. 2. quest. 97. artic. 4.* Nam primò dispensare potest circa ea, quorum dispensationem, vel jus, vel consuetudo recepta illi concedit. Secundò dispensare potest circa levia. Tertio circa ea, quæ frequenter occurrere solent, cuiusmodi sunt dispensatio in jejuniis, in festis celebrandis, & similibus. Quarto circa ea, quæ ita propria sunt, unius Communitatis, ut nullo modo conveniant aliis, nisi inquit Cajetanus, casus ad eò notabilis sit, ut meritò sit superior consulendus, *part. 7. tr. 10. resol. 36.*

Non potest in sua Diocesi, quod Pontifex in universo orbe.

Licet aliquando dispense in aliquibus legibus Pontificiis.

3. Episcopus esse debet annorū triginta, *cap. cum in cunctis, de elect.* Et quamvis glossa *verb. compleverim, in c. unic. de c. qualit. in 6.* docuerit sufficere ingressum in annū trigesimum, id tamè hodie non est admittendū ex constit. Greg. XIV. *publicata die 15. Maii 1591. ibi,*

Debet esse annorū triginta completorum.

Num Theologus sit preferendus Canonista ad Episcopatum.

annum trigesimum explevisse. Ita Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 20. n. 163. & alii p. 5. tr. 2. resol. 19. Quæres an ad Episcopatum sit preferendus Theologus Canonista? Nō desunt Auctores utramque partem tenentes. Affirmativam sententiam tenet Lugo tom. 4. de iust. disp. 35. sect. 2. n. 4. Pro Canonista est Barbola de potest. Episcop. p. 2. allegat. 1. n. 30. Sed pro praxi, quia video ut plurimum Episcopos Theologos neque predicare, neque docere, idē ut plurimum existimo pro servitio, & bono regimine Ecclesiarum magis ad Episcopatum promovendos esse Canonistas quā Theologos, in his præsertim partibus, in quibus non vigent hæreses. Nō nego tamen sæpius etiam Theologos Episcopali dignitate condecorandos esse. Optarem quidem ex Theologis, & Canonistis sapientiores, & digniores eligi. p. 7. tr. 12. res. 1.

Et postquam eligitur, debet emittere professionem fidei. Et non potest presentari ad beneficia jurispatronatus

Si propter ambitum vel divitias pinguiorem Episcopatum procurat, peccat.

At potest ratione nobilitatis, vel doctrina plusculum de redditis Ec-

4. Electus Episcopus tenetur fidei professionem emittere. Sed an possit per Procuratorē? Vide infra verb. Fides n. 8. Et nec potest amplius presentari ad beneficia jurispatronatus, nisi prius a Sede Apostolica dispensationem obtineat. Ita Abbas in cap. Ecclesia vestra, de elect. numer. 3. part. 5. tractat. 2. resolutio ne 15. p. 5. Episcopus, qui propter ambitum, vel divitias pinguiorem Episcopatum procurat, peccat. Et quidem ex Navarro miscellan. 42. de orat. n. 2. graviter: & ex Medina lib. 1. cap. 16. §. 2. mortaliter. Ex Rodriquez verò apud Homobonum p. 1. tract. 15. cap. 7. quest. 24. resol. 1. venialiter part. 4. tract. 4. resol. 100. Causa autem ob, quas Episcopus transferri potest ad aliam Ecclesiam, sunt 1. malitia plebis, c. nisi cum pridem de renunc. 2. notabilis persecutio c. sicut alterius 7. quest. 1. 3. senectutis impotentia, part. 11. tr. 4. res. 40. ubi vide ex quo jure licita sit translatio.

6. Docuit Lorca in 2. 2. quest. 32. art. 9. disp. 40. sect. 3. membr. 2. n. 39. Episcopum non posse ratione nobilitatis, aut doctrinæ ampliores impensas ex Ecclesiasticis redditibus in sui sustentationem sumere: nam in statu sanctitatis nobilitas

demitti debet potius, quā foveri; doctrinæ verò in omnibus ingens exigitur. Sed probabilior sententia Cominch de act. supernatural. lib. 2. disputat. 27. dub. 11. numer. 194. Episcopis nobilioribus, & doctioribus aliquando lautiorē sustentationem permittit; moderatam tamen; & intra Ecclesiasticæ modestiæ limites; & dummodo elemosyna ac succursus pauperum non negligatur. Et respondet ad argumentum Lorca. p. 2. tr. 16. resol. 24.

7. Episcopus in peccato mortali sacramentalia, quæ non sunt actus ordinis, faciens, ut est conlarare, jurisdictionē fori exterioris exercere, virgines, vestes, & calices consecrare, & similia, non peccat mortaliter. Item non peccat mortaliter, si Ecclesiam consecret in mortali. Ita Sylvius in 3. part. quest. 64. artic. 6. quest. jurisdictionē 1. conclus. 6. contra Medinam de poenitent. tractat. 1. quest. 6. part. 3. tract. 6. resolutione 67. De consecratione Chrilmatismatis, aliter sentit Lugo de Sacrament. in gener. disputat. 8. sect. 9. num. 156. & assignat dispensationem: nam consecratio Ecclesiæ, Calicis, &c. non sunt actiones verè sacramentales, quibus Sacramentum aliquo modo conficiatur: at consecratio Chrilmatismatis, & benedictio olei Confirmationis, & Extrema Unctionis Sacramenta incipiunt, instituendo illorum materiam. Sed non est, cur discedamus à communiori sententia Vasquez, Suarez, & aliorum, quos citat, & sequitur Granaudo in 3. part. controvers. 3. tractat. 5. n. 7. Nam Episcopus consecrando Chrilma concurrens proxime ad gratiam producendam. Ibidem, & part. 5. tractat. 13. resolutione 73. Idem dic de collatione minorum Ordinum. Vide verb. Ordinis, num. 48.

8. Circumstantia Episcopatus non variat speciem peccatorum; unde Episcopus non tenetur in Confessione explicare, se esse Episcopum, & in materia castitatis sufficit, quod dicat, fregi vorum castitatis cum salute, &c. tacendo etiam circumstantiam Ordinis Sacri. Ita Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disputat. 27. num. 3. contra Nugnum in addit. ad 3. p. tom. 1. quest.

Episcopus non peccat mortaliter si sacramentalia faciat: aut fori exterioris jurisdictionē exerceat.

Aut Ecclesiam consecret.

Aut Chrilma,

Non tenetur in peccatis explicare circumstantiam Episcopatus. Nisi peccatum sit publicum.

quest. 9. art. 2. dub. 3. conclus. 2. & 3. Quod à fortiori procedit in Generalibus Ordinibus Sed limita, nisi peccatum esset publicum, & scandalum pareret, part. 1. tract. 7. resol. 6.

Episcopus tenetur residere.

9.† Tenetur Episcopus in Diœcesi residere, juxta decretum Concilii Tridentini sess. 23. c. 1. nisi aliqua eum causa extra Diœcesim impellat, † in quo casu tres ad summum menses sive continuos sive interruptos illi in anno permittit, dummodo interim grex detrimentum non patiat, quod an ita sit, & an causa abscissionis sit juxta, Episcopi conscientia remittit.

Potest autem abesse per trimestre ex justa causa. Sed an sit justa causa laxatio animi.

10. Et quidem ad hanc trimestrem absentiam honestandam ait Sotus de justit. lib. 10. qu. 3. art. 4. & post illum Azorius p. 2. lib. 7. cap. 4. q. 1. justam causam esse animi recreationem, & consanguineorum, ac amicorum invisendorum affectio. Vasquez opusc. de benef. c. 4. §. 2. art. 1. dub. 3. num. 147. verò putat, huic naturæ necessitati, satisfieri regulariter per absentiam unius mensis p. 5. tr. 13. resol. 90.

An Episcopus teneatur publicare leges Papales in sua Diœcesi, vide verb. Lex, n. 24.

E P I S C O P U S .

Religiosus.

Regularis factus Episcopus liber est ab oneribus Religiosis.

1.† **E**PISCOPUS è statu Regulari in Episcopatum assumptus liberatur ab oneribus Religionis, quæ statui Episcopali repugnant. Et hoc certum est apud omnes, nam Pontifex eo ipso illos indirectè liberat: qui enim dat esse, dat consequentia ad esse. Circa alia, quæ cum statu Pontificali non repugnant, est majus dubium †

2. Et posita sententia probabiliori Vasquez de redd. cap. 1. n. 27. & 46. & aliorum (quod Ecclesiastici sint veri domini reddituum Ecclesiasticorum; unde eos prophanos usus infumentes, peccent quidem mortaliter, non tamen teneantur ad restitutionem) probabile est, Episcopum Religiosum fieri etiam Dominum

Ecclesiasticorum proventuum, sicut Episcopi seculares, & eximi à voto pauperatis, ut diximus verb. Cardinales, n. 54. part. 3. tract. 2. resolutione 50. & part. 5. tract. 2. resol. 64. & tract. 8. resol. 91. Quod à fortiori procedit de PP. Societatis post vota biennii, quæ sunt solemnia, sed simplicia, ut docet in specie Granado in 2. 2. contr. 3. tract. 11. disputat. 5. num. 2. resolut. 31. citat. §. Nota etiam. Quare contra Yanez resolut. de Episcop. Reg. num. 36. Religiosus Episcopus testari potest de bonis patrimonialibus, & acquisitis ex industria, ut rectè intulit Medina apud Rodriquez in summ. tom. 2. cap. 67. n. 4. part. 3. tractat. 2. resolut. 50. in fine. §. Attamen, & part. 5. tract. 2. resolut. 64. in fine. Item probabile est quod Episcopus Regularis possit revocare renunciationem legitimam ante professionem emissam, servata forma Tridentini, ut docet Deone part. 1. recoll. 1. n. 178. quamvis etiam probabile sit, non posse, ut docet Cortellius de donat. tom. 1. tr. 1. part. 5. ex numer. 132. part. 5. tractat. 8. resolutione 31. §. Verum.

Et sic dominus reddituum Ecclesiasticorum.

3. Secundò quod attinet ad quartum votum, quod in Religione Minimorum emittitur vitæ quadragesimalis perpetuæ, Peyrinus priv. Minim. tom. 3. c. 14. n. 3. docet, Minimum Episcopum servare teneri, Et probat ex auctoritate trium Summorum Pontificum, Pauli V. Gregorii XV. & Urbani VIII. in variis eventibus de hac re seiscitatorum. Et deinde, quia Religiosi talis ordinis promittunt, se hæc vota servare toto tempore vitæ suæ, in quo scilicet promittunt in Religione perseverare. Sed licet hæc sententia sit probabilis, probabilis etiam est negativa sententia Sanchez, summ. tom. 2. lib. 6. c. 6. num. 34 & aliorum ratione mutationis materiæ in qua, Ad auctoritatem Pontificum responderetur, de illis responsionibus non constare authenticè. Vel illos adhæsisse opinioni affirmativæ, quæ est probabilis: non negando sententiæ negativæ probabilitatem. p. 3. tr. 2. resolut. 50. §. Hinc inferitur, & p. 5. tr. 2. resolutione 65. & tractat. 13. resolutione 39.

Rursus, si est ex Ordine Minimorum potest comedere cibos Paschales.

4. Quo-